

Motion till riksdagen 2024/25:1801

av **Annika Strandhäll (S)**

Välfärdskriminalitet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att införa offentlighetsprincipen i all skattefinansierad verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra lagen om valfrihetssystem (LOV) valfri och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Kommuner och regioner måste få möjlighet att skydda sig mot den ökande kriminaliteten. Vi ser hur välfärdsbrottslighet har ersatt narkotikahandel som de kriminella gängens viktigaste inkomstkälla.

Huvuddelen av välfärden – skola, vård och omsorg – betalas av kommuner och regioner. En växande andel av det skattefinansierade offentliga välfärdsåtagandet utförs av privata företag, som en följd av lokala politiska beslut, eller statliga krav.

Privata företag som drivs av vinstintresse, men som finansieras av skattepengar, kan dölja hur pengarna används för både politiker och allmänhet. Det är naturligtvis orimligt att kommuner och regioner saknar insyn i välfärdsföretag som via skattsedeln finansieras av oss gemensamt. Det innebär dessutom att det är svårt att kontrollera att resurserna inte används för att finansiera brottslighet.

Lagen om valfrihetssystem (LOV) gör att privata vårdgivare har stora möjligheter att etablera sig var och när de vill. Regionerna har begränsade möjligheter att förhindra att de skattefinansierade verksamheterna tas över och drivs av oseriösa eller till och med kriminella aktörer. Det krävs inget tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg för att bedriva primärvård, och aktörer som missköter sig i en region kan öppna verksamhet i en annan. Att vårdcentraler där läkare har rätt att skriva såväl sjukintyg som recept på narkotikaklassade preparat har hamnat i händerna på kriminella visar att lagen om valfrihetssystem är felkonstruerad och behöver förändras.

Idag kan privata vårdcentraler anlita underleverantörer för att till exempel erbjuda vård via telefonsamtal eller appar. Underleverantörerna kan i sin tur erbjuda skattefinansierade tjänster till patienter över hela Sverige, trots att tjänsterna inte beställts av de regioner som måste betala för dem. När underleverantörerna tas över av kriminella kan de alltså komma åt skattefinansiering från alla regioner i hela landet, utan att regionerna har möjlighet att skydda sig.

Annika Strandhäll (S)